

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARSA

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetőik és a velünk
 összeköttetésben levő hird. irodák
 arengedményben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: DR. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat a
 kladóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

Szabadoktatási egyesület.

Mult számunkban adtunk hirt a lévai szabadoktatási egyesület megalakulásáról, mely működését nemsokára a téli hónapok kezdetével meg is fogja kezdeni.

Tudjuk, hogy a nyugati államokban már régóta működő egyesületek példájára a közoktatásügyi kormány már régebben tervezte az ilyen célú egyesületek létesítését. Ezeket megelőzték az ugynevezett szabadelőadások, melyeket a tanárok és tanítók a közoktatásügyi miniszter megbízásából az ország minden városában s így nálunk is tartottak. Célja ezen előadásoknak a tudományos ismeretek népszerűsítése, másképp a szaktudományok szélesebb körben való művelése.

Manapság már oly annyira fejlett a tudomány, hogy ha valaki a művelt emberek közé akarja magát számítani, annak a tudományos ismeretek sokféle ágazatában legalább az alapvető ismeretekkel kell birnia, mert még a leg-egyszerűbb társadalomban is a napi kérdések, melyek akár a sajtó, akár a szóbeli előadások révén a felzárkózottaknak, ezen ismeretek nélkül megfoghatatlan és megoldatlan problémák gyanánt fognak előtűnni feltűnni.

Manapság már a tudományos ismeretek elsajátítása a boldogulás egyik feltételét képezi, amely egyébként minden embernek végcélját kell, hogy képezze.

Mindenki saját sorsának kovácsa; alapos vizsgálatok régen kiderítették, hogy a szerencse sem más, mint a tudás, munkára való készség, a testi jólét és a társadalmi viszonyok kedvező összejárása. Az életközdelemben az boldogul, aki legtöbbet tanult, legtöbb életre való ismerettel rendelkezik, aki eszét és testét arra használja fel, hogy a létfeltételek eszközeit minél tökéletesebben s minél okosabban válogassa ki. Minden boldogság alapja a tudás s minden élethetlenség szülője a tudatlanság. A tudomány közös vagyon, amelyben mindenki vallás, felekezeti s osztálykülönbség nélkül részesedhet; közös kincse mindnyájunknak, amelyből nem lehet senkit sem kizárni. Egész társadalmi életünk legalább névleg a felebaráti szeretet jegyében mozog, az önszereteten kívül önismeretre van szükségünk, hogy ennek az ideális elvnek tölünk tehetőleg megfelelhessünk.

Eme legnagyobb bölcseségre, a józan önismeretre a tudás vezet, minden eszközt megszerzünk általa, amivel erkölcsösek, igazságosak, emberségek

lehetünk. Önézretre, önbizalomra tanít, hiszen az ismeretek által eszmeközöségbe lehetünk a legkülönbözőbb társadalmi állásu embertársunkkal, lerombolódnak a válaszfalak, amelyeket a rosszul nevelt társadalom emelt ember s ember közé s embereknek érezzük s tudjuk magunkat, semmitől s senkitől sem felve, magunk erejéből munkánk eredményeképp várjuk az érvényesülést. Sajnos, nálunk az iskola csak az értelmet szolgálja, kevés súlyt fektet azokra a tudományokra, amelyek leginkább szolgáltatják az emberiségnek a gyakorlati ismereteket. A természettudományok az iskoláink mostoha gyermekei; olyan formán adják elő, hogy nem igen kelt a gyermekben mélyebb érdeklődést.

A természettudományokban való járatlanság épen az élet szempontjából megbosszulja magát, a tudományok ezen legtapasztaltabb ága van olyan fontos, mint a tiszta erkölcs tana, ennek törvényeit épen úgy kellene mindenkinek ismernie, mint azét. Meg kell tanulnia mindenkinek, hogy a természet, vagy mondjuk a mindenség munka nélkül nem ad semmit, benne céltalanul semmi sincs, a társadalmi s gazdasági törvényeink szoros összefüggésben vannak a természeti törvényekkel. A köztudatba kell jutni, hogy e tudáson kívül az emberi előrehaladás egyedüli eszköze a komoly munka, a melynek szükségképeni következménye, az anyagi előrehaladás, az életben való boldogulás.

Az iskolai tudás kiegészítője akar lenni az az egyesület, amely most megalakult, főleg a gyakorlati élettel összefüggésben levő, — életre való tudományokat akarja a nép minden rétegével megismertetni. Ezért nem vár elismerést, nem vár anyagi ellenértéket; teszi tiszta idealizmusból, egyedül népünk boldogulása érdekében, jobb megértőbb jövő reményében. Az életet akarja megismertetni úgy, ahogy van a maga igazságában, semmit el nem tagadva s semmit hozzá nem téve, milyen volt a multban, milyen jelenben s mi várható a jövőben.

Tetterőre s optimismussal teli kitartásra akar nevelni ezáltal, hogy mindenkivel könnyen érthető módon ismerteti meg azokat a módszereket, amelyek az emberi elmét, az életet kényelmessé tevő s megkönnyítő eredményekre vezették. Ismertetni akarja mindazon tudományokat, amelyeknek minden ember a gyakorlati életben valami hasznát veheti. Foglalkozni fog a társadalmi tudományokon kívül, az ember testi szerkezetével, életten, bi-

ológia, fejlődéstan, állat, növény, ásványtan, geológia, csillagászat, vegytan, természettan, földművelés, ipari tudományok közérdekű fejezeteivel. Az ingyenes népies előadásokon kívül, előadás-sorozatokat tart azok számára, akik valamely szakból alaposabb képzést kívánnak.

A műveltebb közönség számára matinek, vitaestélyek keretében fogja ismertetni azokat a nevezetesebb írók s gondolkodók műveit, akik az emberiség fejlődésére s tovább haladására nagy befolyással bírtak. Politika s vallási kérdések az egyesület programjából ki vannak zárva. Minden remény meg van arra, hogy az új házagptóló egyesület méltó helyét fogja betölteni Léva város közművelődési tényezői között.

Lapunk vezető helyén óhajtottuk ezen egyesületre városunk minden szép és nemes dologért lelkesülő közönségének figyelmét felhívni, hogy erkölcsi támogatásával tegye lehetővé ezen igazán nemes célú egyesület minél szélesebb körben leendő működését. Hiszen ez az egyetlen egyesület, mely semmi mást nem kér, minthogy figyelmesen meghallgassák.

Tanítói közgyűlés.

A „Léva-vidéki Róm. Kath. Népevelők Egyesülete“ folyó hó 3-án, Verebőlyen tartotta évi rendes közgyűlését, melyre az esős idő dacára is, az egyesület tagjai igen tekintélyes számmal vettek részt. A közgyűlést megelőzőleg Báthy László, prépost-plebános, szentmisét mondott, mely alkalmattal Schronk Alajos verebőlyi kántortanítóól hazafias szellemtől áthatott egyházi énekeket hallottuk. A tempómból a Polgári Kör díszes nagytermébe sereglett a tanítóság. Itt Báthy László prépost-plebános, az egyesület elnöke közvetlenül a tanítóságot érdekő gyönyörű megnyitó beszédet tartott, melynek kiemelkedőbb pontját az iskolai nevelésnek azon kiegészítő része képezte, melyre az életbelépő serdültebb ifjúságnak az iskolán kívül is szüksége van. Majd érdekes párhuzamot állított a hivatása magaslatán álló buzgó pap és tanító között. Vázojja az egyesület életében előfordult eseményeket s elparentálja az elhunyt tagtársakat; beszámol az egyesület kötelekébe tartozó körök munkálkodásáról; elismerőleg szól a nagycétényi-, és sajnálatlaltal a garamszentbenedeki körről, mely utóbbi többszöri felszólításra sem adott életjelt magáról; bejelenti az alesperesi kerület tartsfelyelőségében történt változást, amennyiben a leköszönt Agárdy János alszöggyörödi alesperes-tanfelyelöl helyébe Hariss József beszei alesperes nevez-

tetett ki; tudatja, hogy az elnökséghez 2 indítvány és a társalgótestület részéről egy megkeresés érkezett; üdvözlő az egyesület tagjait a megjelent vendégeket, névszerint: dr. *Dudék* János egyetemi tanárt, *Guzsvenits* Vilmos főegyházmegyei-, és *Tomcsányi* János kir. tanfelügyelőt, *Kraffszky* József verebélyi esperes-plébánost, a tanítószeg lelkes támogatóját, aki *Kohl* Medárd püspök üdvözlőjét tolmácsolja és *Kriek* Jenőt, az állami tanítóképző-intézet igazgatótanárát, aki a megbotegedett dr. *Ruffy* Pál helyett az utolsó-előtti napon készséggel vállalkozott az eladói tisztségre. Elnök indítványára a közgyűlés és táviratilag üdvözölte *Vassary* Kolos hercegrómat és *Zichy* János gróf minisztert.

Dr. *Dudék* János, udvari tanácsos, apát, egyetemi tanár *A tananyag módszeres kezeléséről* mondott sok megismerésreméltó és tanulságos dolgot. Iskolai munkánkat valóban derékra fogta meg, mikor a módszerről beszélt. Tanításunk — úgymond — a gyermek ismeretköréhez legyen alkalmazva. Értessük meg a gyermekkel azt, amit emléttünk, vagyis módszeres kezelés kísérje az emléttetést. A tanítás anyagi helyzetén okvetlenül javítani kell, de: „Ne a tekintély és erkölcsiség rombolásával segítünk anyagi helyzetünkön; kérjük kenyérünket, de ne tagadjuk az Istent“. Oly üdvös intelmek, melyeket szívünkbe kell vésnünk. A nagy lelkesedéssel és zúgó tapsal fogadott szép előadásért a tanítószeg nevében *Báthy* László elnök mondott köszönetet. Ezután *Kriek* Jenőnek: *Természetről a tanítás a népiszkolákban*, című előadása következett, amelyet legszívesebben szeretnénk a maga egészében reprodukálni, de mivel ezuttal ez nem lehetséges, legnagyobb sajnálatunkra arról is csak röviden emlékezünk meg. Hát bizony szó, ami szó, legyünk ősszintek és valljuk be, hogy tiszta igazság az, amit a természetről a népiszkolákban való, az időszentri oktatásáról hallottunk. Mert míg

a számtanban, nyelvtanban kiváló eredményeket tud a népiszkolák legtöbbje felmutatni, addig természetrajzi oktatásunknál valóban sok a pótolni való. Igaz, hogy ezért nem a tanítót állítja oda hübnakul, hanem elítéli magát a rendszert. És egyben ráirányítja figyelmünket a helyes útra! Az élőlényt ne szerveinek szempontjából ismertessük, hanem életfolyamatát is tárgyaljuk. Nem fajokat, hanem a természet életét kell tanítani. A szemléltetés is másképp történjék, mint eddig; megfigyelés és tapasztalatszerzés a módja annak, hogy ez készséggel történjék. A természetről ne az iskola négy fala nyújtson fogalmat a gyermekeknek, hanem vezessük ki őket a szabadba, hogy közvetlen szemléltői legyenek a természetnek. Ne hiányozzék a laboratórium! Megismerkedtünk annak legolcsóbb fajtájával a helyszínén. Az előadásról bátran emondhatjuk, hogy abból élvezve tanultunk és tanulva élveztünk. De nem is késett érte a tanítószeg babéra: a jegyzőkönyvi elismerés. Következett az indítványok tárgyalása. *Kántor* István valkházi tanító indítványát a tanítók fizetésének rendezéséről s nyugdíjuk fizetéséről szépen megkonstruált beszéd kíséretében terjesztette elő, melyet a tanítószeg nagy lelkesedéssel és egyhangulag elfogadott. Az indítvány, pártolás és hozzájárulás végett Barsvármegye országgyűlési képviselőinek is megküldetett. *Kántor* előterjesztésére *Tomcsányi* János hosszabban reflektált: ugyszintén hozzászólt *Guzsvenits* Vilmos főegyházmegyei h. főtanfelügyelő is, ki úgymond sohasem zárkózott el az elől, hogy a tanítószeg azt kérje, ami őt jogosan megilleti. *Tokody* István indítványozza, hogy *Léván*, az állami tanítóképző-intézetben szűnő rajz- és előjtanfolyam rendezését kérelmezzük a bars megyei tanítók részére. Ily értelemben már kérték is a lévai és környékbeli tanítók a kir. tanfelügyelő támogatását. *Tomcsányi* János kijelenti, hogy szívesen hozzájárul a tani-

tóság óhajához, ha az az egyesület részéről kérelmezteik.

Tárgyaltattott a bars megyei ált. tanító egyesület megkeresése, játszótér felállítására végett. A közgyűlés egyhangulag hozzájárult a memorandumnak az ügybeni felterjesztéséhez.

Felolvastattott a számvizsgáló bizottság jelentése az egyesület pénztári állapotáról. Elnök indítványára a pénztárt kezelő *Sárhegyi* János lévai tanítónak, mivel a pénztárt mintasszerű pontossággal kezelte, a felmentvényt egyhangulag megadta. A jövő évi közgyűlés megtartásának helyéül a központi választmány *Nagysallót* jelölte. A közgyűlés is ily értelemben határozott. Az egyesület tisztviselőinek 3 évre terjedő megbízatása letelvé, elnök kéri közgyűlést, hogy úgy az előki, mint az egészségi okok miatt leköszönő *Jaross* Ferenc helyébe más társelnököt válasszon. A közgyűlés tagjai azonban hallani sem akartak más elnökről, mint *Báthy* Lászlóról, miért is őt nagy lelkesedéssel az egyesület elnökévé újból megválasztották. A közgyűlés tagjai a legnagyobb sajnálattal vették tudomásul, hogy *Jaross* Ferenc, közszeretnek a becsülésnek örvendő társelnök, e tisztségéről, melyet 17 év óta oly buzgón és közmegelegedéssel betöltött, részint egészségi okok, részint többoldalú elfoglaltsága miatt, leköszönni kénytelen. Elnök indítványára a közgyűlés egyhangulag elhatározza, hogy *Jaross* Ferencnek évek hosszú sora óta kifejtett buzgó munkálkodásáért jegyzőkönyvileg tejezi ki elismerő köszönetét, helyébe világi elnökül *Kántor* István valkházi tanító lett megválasztva. Az egyesület többi tisztviselői eddigi minőségükben újból megválasztattak; nevezetesen: *Sárhegyi* János pénztárnok, *Searba* Endre könyvtárnok, *Ghimessy* János főjegyző, *Pelcer* István jegyző.

A közgyűlés után a tagok a Kaszinó nagytermébe vonultak, hol kedélyes hangulatban, vidám tózatokkal fűszerezve végző-

T A R C A.

A lévai Vigadóba...

A lévai Vigadóba
 Úgy zokog a nóta,
 Kálmán cigány olyan szépen
 Vajjon kihez buzza?
 Valaki tán ott sirat el
 Valakit nagy búsan;
 Valaki tán minden bűját
 Zokogja e dalban...
 „Temetésre szól az ének,
 Temetőbe kit kísérek“?...

Talán nem is sir ott senki.
 Hisz oly vigan vannak.
 Csak én hallom tán a zenét
 Olyan szomorúnak.
 Az én szemem lett csak könnyes,
 Csak én sírok halkán;
 Egyedül csak én siratok
 Valakit e dalban...
 „Temetésre szól az ének,
 Temetőbe kit kísérek“?...

Farkasné, Siposs Erzsé.

A tanító alma.

Irta: *Kántor István.*

Szűcs Dénes, Kistalu község tanítója kinosan hánykolódik fekhelyén. Már rég elmult éjfé, az ő szemét az álom meg egyre kerüli. Nem csoda. Hiszen holnap viszi a legidősebb fiát, a 11 éves Bélát a városba. Egy kicsit korábban kellett volna a fiút a közsépiszkolába küldeni, de ha nem

lehetett. Nagy úr a kell, de nagyobb a nem lehet. Most is azon tételődik az éjen át, hogy miként is lesz csak? Számit, kombinál, egész terveket alkot nyugtalan agya, de a végeredmény mindig: talán... talán. Ugy hajnal felé a kifáradt agy, a szaladt lélek elcsitul. És ő álmodik.

* * *

Nagy-Magyarországon, 2012. augusztus hava. Nagy nemzeti ünnep. A munka ünnepe. Ünneplőbe öltözött az ország apraja, nagyja. Az erőteljes, fenségesen nyugodt nép az ország minden községében készül az évi munkagyűlésre. Az emberek arcán látszik a jólét, az önbizalom. A munka váltotta meg, az tette ilyenné. Nincs már a nagy hasában csak egyféle nép. A magyar kultúra fénye, ereje előtt önként meghódolt mindenki, nincs tót, oláh, szerb, német, — csak magyar van már. De nincsenek a minden földi jótól megcsömörített félistenek és nincsenek éhező páriák sem. A nagy ellentétek kora rég letűnt, a néprálmom mindent áthidalt. Most csak egyforma nép él e hasán: A kultúreltet élő munkás és boldog magyar.

Álomszemmel látja e boldog népet együtt, amint az Isten szabad ege alatt beszámolnak előtte a múlt évről a nép nevelői, tanítói és kifejtik a jövő évre tervezett munkaprogramot. Bárki hozzászólni, akinek van mondanivalója. Mélységes nyu-

galmal és megértéssel hallgatják. Itt nincs gyűlölet, torzalkodás, a testvéri szeretet hatja át mindannyi keblét. És örült gyorsasággal dobog az alvó szíve, amikor látja azt a mély tiszteletet és szeretetteljes ragaszkodást, amellyel a nép papnevelőit és tanítóit körülveszi.

Azán álomváltozással az ország fővárosában, Budapesten találja magát. Az ünneplőbe öltözött főváros is várja a megyék küldötteit, akik a több napig tartó országos munkagyűlésre jönnek itt össze. Látja, mint vonulnak a munkaképviselők az ország házába. A földmivelés, az ipar, a kereskedelem, a tisztviselők, az alkalmazottak kamaráinak, a megyei nevelő- és tanítóegyesületeknek küldöttei ezek, velük az ország kormányzó, a miniszterek. Ők is beszámolni jöttek össze a múlt év munkájáról, tapasztalataikról és tanácskozni a jövő évi általános és országos munkaprogramról. A gyűlés kezdetén pedig felül az elnök és álomfűlel hallja őt, amint megnyitótját kezdi:

Tisztelt népparlament! Üdvözlöm önöket a haza, a magyar nép nevében. Büszke öntudattal jelenthetem önöknek, hogy a nagymagyar hazában nincs irástudatlan és nincs éhező. A gyűlés kezdetén pedig felül az elnök és álomfűlel hallja őt, amint megnyitótját kezdi:

* * *

dött a társasbód. Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy Verebélyen úgy az ottani kollégák, mint a notabilitások, különösen az esperes úr részéről a legszivélyesebb fogadtatásban és mindenre kiterjedő gondoskodásban volt részünk; fogadják ezért mindnyájunk hálás köszönetét. Ugyazintén Hiller bécsi is elismerést érdemel az ételek és italok pontos kiszolgálásáért és azok kifűnő minőségeért.

G.

A szociális érzék.

A társas együttélés, a szolidaritás, a helyes összefonódás, valamint a közös boldogulás alapját egyes-egyedül a helyes szociális érzék képezi. A szociális érzék az a meder, melyben a fejlődés és a tökéletesedés folyik. Valaha a szociális érzék az egyéni ösztörök megnyilatkozásán alapult; jelenleg a civilizált és a kultúr társadalmakban az ész által megüvelt egyéni vonásokból áll. A faji a egyéb fiziológiai érdekek, melyek ezelőtt irányító szerepet vittek a szociális érzék birodalmában, háttérbe szorultak a helyüket a közös boldogulás felé vezető erők lezűréséből származó altruizmus pótolja. Helyesen is. Az ember hovatovább szorosabb s kizárólagosabb lánczeme, helyesebben sejtje a társadalomnak. Éppezért tevékenysége, élete, boldogulása nemcsak önmagától, hanem másoktól is függ. Innen fakad a kölcsönös értékelés és megbecsülés. Minél fejlettebb valamely társadalom, annál tökéletesebb, nemesebb szociális érzékkel bír. Ebben a társadalomban kevés a társas surlódás; gyorsabb a fejlődés. Azonban mint bármely szociális megnyilvánulás; jelenség, azonképpen maga a szociális érzék is számos vezedelemnek, kórának van kitéve. A fejlődő társadalomban sokkal gyengébb a szociális érzék, mint a fejletlen, így tehát a kórok által könnyebben suggerálható. Példa rá többek között Magyarország. Az, aki nyitott szemmel figyeli, észleli szociális jelenségeinket; látja, hogy szociális érzékünk itt-ott bizonyos betegség felé hajlik.

Ez a betegség a túlságos egoizmusban gyökerezik. A fokozott önérdék, az önérté-

— Apuskám, ébredjen már, mert lekéstük a 7 órai vonatot, — hallja és egy puha gyermekhez szerető simogatását érzi arcán az eddig alvó. Nehezen ébred. A boldogságtól megittasult lélek kinosan eszmél a sivár, vigasztalan valóra.

Öt világréz asszonyai.

Írta: Szikra (gróf Teleki Sándorné).

Magyarországon még soha se volt olyan érdekes és tanulságos kongresszus, mint amilyen 1913. június havában Budapesten készült. A nők választójogi világszövetségének VII-ik kongresszusa ez.

Érdekes, mert öt világréz társadalmának színe-javát gyűjti össze fővárosunkba, és tanulságos, mert, egészen új látókört van hivatva a magyar társadalom gondolkosításában megnyitni.

A magyar ember ugyanis eddig (tisztelt a kivételnek!) a nőt csak úgy: . . . népdal szempontokból tekintette, értékelte. A szerelmes ifjú muzikaszó mellett dicsérgette „a barna kislány csókra termett száját”, s őszintén ebusulta magát ha alkalma jött felsobajtani, hogy, szép asszonynak jónak, jó járású lónak, kár megőregedni. . . .” De már a férj, ha szóval tréfásan is, de akaratban nagyon is komolyan erősítette; nekem olyan asszony kell, ha beteg is keljen fel, stb. stb. Egész

kütség; ahol csak lehet, gyűri, tiporja, lebecsüli mások egyéniségét, szociális tevékenységét. Sok helyütt ismét a teljes közönyt, a nemtörődömség uralkodik, mások fájdalma, szenvedése iránt. Hány, meg hány nemes eszme pusztult el a kóros közönyt miatt! Azt, amit máshol a szociális érzéktől vezérelve cselekszenek, náunk a száraz paragrafusokba, az erőszakba és a hivatalos hatalomba, tekintélybe burkolják. Minden természet, hogy így a társadalmi gépezet ereje a kényszer fogantatására irányul. Kevés a haason, mert a szociális erők javarészt a felmerülő surlódások emésztik meg. A subjektív társadalmi erők folytonosan viaskodnak egymással; az erőértékek gyengülnek. Ott, ahol a szociális érzék hibákkal van fűszerezve, a köcsönös bizalom is megcsappan; terjed a színlelés, a hazudozás és a látszat. Mást érezünk, gondolunk s mást mondunk, cselekszünk. Lassan-lassan két egyénné válunk; a subjektív és objektív egyénné. A belső az egoizmus s a külső a színlelés, a látszat. Bizonyos és kétségtelen, hogy az ily körülmények közepette nem ismerhetjük egymást. Pedig az emberismeret mindenre nézve kötelező, mert csak abban a méltó tudunk surlódásmentesen és célszerűen munkálkodni, mellyel teljesen tisztában vagyunk. Ellenkezőleg az erők szétforgócsolódnak, az integrálódás tökéletlen, a fejlődés pedig lassú.

Hogyan tudunk dolgozni szokkal az egyénnel, akiket nem ismerünk? Tevékenységünk lépten-nyomon összetűzéseket kezdeményez, mi élébe vág az akaratközösség érvényesülésének, melyből a társas erők összhangja, törvényszerűsége sarjadzik. Az ember végcélja a boldogság, eszert a fejlődés és a haladás csak a cél irányában indokolt s lehetséges. De vajjon haladhatunk kellően egy oly területen, mely ismeretlen előttünk? Haladhatunk ugyan, de a haladás a lidércfenyhez hasonló; csakunkat vagy egyáltalán nem, vagy csak nagy küzdelmek s idő, valamint erővesztések árán érhetjük el. Életünk javát a célok utjainak egyengetésénél töltöttük el. A tulajdonképpeni haladásra, nemesebbé már nem jut időnk s energiánk. Jegyezzük meg, hogy a szociális érzék arra törekszik, hogy a szociális differenciálódás összhangban legyen a szociális szükségességekkel;

mulatságos szemelvényeket lehetne ilyen da ba kikristályosodott világ, nem! háztájnettről összeróni. Mind azt bizonyítan! különben, hogy nálunk a nagy átlag felfogásában a nő csak mint szerelmi objectum, mint házi butor, mint szükséges rossz, vagy pedig jobban mondva: tehát mint családtag bír létjogosultsággal. De zokon veszik tőle, ha eldifferenciázódott egyéni életet mer élni. Ugy tartják helyénvalónak, ha megelegszik önfeláldozó jó anya; önfeláldozó derék feleség; önfeláldozó gyermeke szüleinek, vagy pedig: igénytelen, szorgalmas és háromszor önfeláldozó szegény rokon marad. Csak az Istenért! ne jusson eszébe önálóskodni! . . .

Akik azonban az 1913-iki kongresszusra jönnek, azok már egytől-egyig tovább mentek követeléseikben, s azt mondják: a nő, ha köülményei úgy hozzák, ösztönszerűleg lesz önfeláldozó, és: családtag, de kell, hogy egyéb is legyen, még pedig, és mindenekelőtt: teljes értékű egész ember. Ne csak kötelezettségű, hanem felelősségerzettel, öntudattal, célirányosan a közérdeket is átértő, átérző, s szolgáló, s így a tökéletesedés felé törekvő egyén.

Hogy ezt mind a választójoggal reméljük megvalósítani? . . .

Hát igen.

Mert nem szon mulik, hogy a nőnek nincs választójoga, hanem azon, hogy azt a választójogot megtagadják tőle.

ügyel arra is, hogy a közérdek az egyesek érdeke által tönkre ne menjen. Ez az érdek irányítója a helyes szociális elhamarkodásnak; ütemmérője a szociális munka ritmusának. Valamint a nyelvnek, a zenének, azonképpen a szociális elhamarkodásnak, a szociális munkának is van bizonyos érteke, ritmusa, mely a haladásnál, a fejlődésnél igen számottevő szerepet tölthet be. Ezeket azonban idejkorán fejleszteni és művelni kell, amire mindenekelőtt az iskola hivatott. Természetes, hogy minden egyes nemzetnek különleges sajátágai is vannak, melyeket a szociális érzék művelésénél nem szabad figyelmen kívül hagynunk.

Szobolovszky István.

Különfélék.

— Gyászmise az aradi vértanukért. Ma egy hete volt hatvanharmadik évfordulója, hogy az osztrák tulerő kioltotta a tizenhárom aradi tábornok életét. Örök időkre fájdalmas emléke ez nagy nemzeti küzdelmünknek s e napon minden magyar lélekben felül a gyászunk fájdalmas érzése. Az aradi tábornokok kihullott vere az a forrás, ahová elzarándokunk, hogy a haza üdvét ápoló folytonos munkához kitartó erőt merítsünk. Ez a tartalma, igazsága és mélysége az aradi vértanuk gyászos ünnepének. Mivel pedig az idén a szomorú évforduló vasárnapra esett, amikor gyászmisét rem lehet mondani, ezáltal egy a plebánia, mint a kegyesrendiek templomában a rákövetkező napon, október hó 7-én tartották meg a vértanuk lelki üdvéért a gyászmiséket, amelyek után a tanítóképzőben és a főgimnáziumban kegyeletes ünnepélyekkel áldoztak a vértanuk emlékének.

— Vasuti előmunkálati engedély megújítása. A kereskedelemügyi miniszter a magyar eszaknyugati helyi érdekű vasutársaságoknak m. kir. államvasutak Nyitra állomásától Nagyemőke és Lapásvármat községek határain át a zsitvavölgyi helyi érdekű vasut Verebely állomásáig, esetleg innét Csátfár, Alsógyöröd és Ujbar községek határain át a m. kir. államvasutak Léva állomásáig vezetendő rendes nyomtávú

Maradiságból? Közönyösségből? Előítéletből? Félelemből? Indolenciából? Irigységből? Bosszúból? vagy rosszul alkalmazott gyámkodásból teszik-e? nem kérdem, de tudom, hogy van már mesteres és mesterkelt és azért napról napra kegyetlenebbé válik az a gát, amit a nők politikai felszabadulása utáta tesznek. Mert mivel lehet felnőtt, iskolát végzett, józan embertől megtagadni azt, hogy hazája törvényeibe, azokba a törvényekbe, melyeket neki is tisztelni kell, melyek adott esetben őt is épen úgy sújtják (bár soha sem védik úgy, mint honfitársait) ha azokba beleszótást követel? Mivel lehet azt tőle megtagadni. Azzal, csak is azzal, hogy odaulajkák, odasorozzák, oda kényszerítik a nőt, a hülyék, a gonosztevők és a kiskorúak szegycsoportjához. . . . És tényleg ez az a gát, amelyet a férfiak valószíűleg hálából mindazért az évszázadesres hűségért, odaadásért, lelkes bátortásért, amelyet asszonytól kaptak, a nő felfelé törekvő haladásának útjára vetnek.

Bizonyosság imé az 1897. évi XXXIII. törvénycikk 5-ik szakasza: Az esküdtek jegyzékében nem vehető fel az, aki nyereségvágyból elkövetett büncselekményért volt elítélve, aki hivatalvesztésre, vagy politikai jogai gyakorlatának ideiglenes felüggasztására volt elítélve, aki szabadságvesztés végrehajtása alatt áll, aki ellen bűnviágálat folyik, vagy vád alá van helyezve; aki csőd,

göttemű helyi érdekű vasutvonalra adott előmunkálatf engedély érvényét további egy év tartamára megújította.

— **Eövid lesz a jövő évi farsang.** Régen volt oly rövid a farsang, mint a jövő évben lesz a ezért a bálók és táncosítéyek rendezéseinek nehéz dolgak akadt, hogy a rendelkezésekre álló négy héten belül lebonyolítsák az összes farsangi mulatságokat. Január 6-án lesz Vízkereszt, amikor keszdetét veheti a tánc, de már február 5-ikére esik Hamvazó szerda és ezzel vége a farsangnak s elkezdődik a nagyböjt.

— **Az iskolázás érdekében.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter novelláris uton szándékozik az iskolázást hatékonyabban biztosítani és a nagyfokú igazságtalanság mulasztások megszüntetésére avagy csak lényegesebb csökkentésére is elégtelennek bizonyult bírságolási eljárás helyébe a kihágási eljárást akarja alkalmazni. Az erre vonatkozó törvénytervezet a minisztériumban már elkészült és azt tanulmányozás és megfelelő javaslattal véget a napokban küldték le több kir. tanfelügyelőhöz.

— **Iskolaszanatórium a tengerparton.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület a magyar tengerparton Cirkvenicán iskolaszanatóriumot és üdülőházat létesített, amelyben oly fertőző betegségben egyáltalán nem szenvedő, gyöngédkedő, lábadozó, gyöngéjű leány és fia tanulók nyernek csekély díjért kitűnő ellátást és legkönnyebb felügyeletet, akik tisztán a klíma és a tenger állandó hosszabb használata által teljesen visszanyerik az egészségüket és megmentetnek az élet számára. Az üdülőház ennélfogva állandóan nyitva tartatik és a növendékek végül tanulmányait is a D. M. K. E. iskolaszanatóriumában végezik és az év végén a szomszédos fiúmei áll. iskolában tesznek vizsgálatot. Nyáron minden hely be van töltve az üdülőházban annyira, hogy a D. M. K. E. gyönyörű két emeletes épületében tanárnők felügyelete alatt leányok nyernek elhelyezést, a fiuk számára pedig mindig külön villát kénytelen bérelni a kulturregysület. Télen azonban annyi hely van a D. M. K. E.-ben, hogy minden év szeptember havától június haváig üdülő felnőtteket és

gyámság, vagy gondnokság alatt van, aki testi vagy szellemi fogyatkozás miatt az esküdt kötelezettségeit teljesíteni nem képes — és a nő bárha a törvény előírta minden minősítése meg is van.

Ugyanezen az alapon tagadják meg tőle a választói jogot is.

Amit-e paragrafus mellé mint indokolást felhozunk, hogy: az asszony elhanyagolná gyermekét, ha (öt évben egyszer, egy napra) elmenne szavazni, vagy: a választójog végeredményben vallástalanságra tanítaná őt vagy a (ez a legcsodabogarabb!) hogy: a választói jog egyenértelmű nála a szabad szerelemmel . . . ezeket, ugy hiszem, egytől-egyik csak mint curiósumot érdemes meg is említeni. Tehát nem e mende-mondák ellen hanem a fentebb idézett paragrafus ellen, kell küzdenünk.

Folyt. köv.

Két imakönyv.

Kopott szinű nagy imakönyv . . .
Órgó dődi fajta . . .
Bent nagy betűk . . . sárgult lapok . . .
Kint csontkereszt rajta,
Szegény asszony, ki é könny,
Hull a könnye rája . . .
És e könny, az imakönyvnek
Legszébb imádsága . . .

. . . Bársonykötés . . . aranyszegély . . .
— Gazdag imakönyve —
De belső imádkozva
Nincs Istennél lelke . . .
Elforgatja — lapogtatja
Mosolyogva, jászava . . .
Nincs annak az imakönyvnek
Igas imádsága . . . !

Farkas Gábor.

családtagokat is felvessz a D. M. K. E. csekély díjért gyönyörű szobákat és kitűnő ellátást ad. Az iskolaszanatóriumban és üdülőházban való felvételtől a D. M. K. E. hivatalában (Budapest, István-ut 81) lehet bármikor fordulni.

— **Tűzeset.** A Petőfi-utca sarkán levő Ujfalussy-féle háznak raktárában, amelyet Singer Izidor kereskedő bérel, tegnap reggel 4,5 órakor tűz támadt. A raktárból a legtöbb árut sikerült kihordani, de a tűz a ház padlására is felcsapván, ott a házban lakó Weimann Márk szobának kész áruiban tetemes kárt okozott. A ház fedele teljesen leégett. A tűz lokalizálásánál nagy buzgalmat fejtettek ki a tűzoltók és a honvédség. A tűz keletkezésének okát a rendőrség még eddig nem állapíthatta meg.

— **Vasúti arcképes igazolvány 1913-ra.** A máv. igazgatóságától nyert értesülés szerint azok a tisztviselők, akiknek féléru vasúti jegy váltására jogosító arcképes igazolványuk 100 ezeren alul levő szám van, azok az 1913-ik évre leendő érvényesítés céljából egy darab új fényképet és 2 korona értékű postabélyeget, — akiknek az igazolványa 100 ezeren felüli számmal állított ki, csak 2 korona értékű postabélyeget s a jelenlegi arcképes igazolványt tartoznak kérvényükhöz csatolni.

— **Gyászhiír.** Madarász Ödön, m. kir. adótiszt, — mint részvétellel értesülünk, — folyó hó 5-én hosszabb betegség után a budakeszi szanatóriumban meghalt.

— **Az új százkoronások.** Október hó elsején bocsátották ki az új százkoronás bankókat. A régiokról ugyani kiderült, hogy könnyen hamisíthatók. Az új százkoronások sokkal egyszerűbbek, formásabbak a régiéknél és a rajzuk is megkönnyíti a hamisítás felismerését.

— **Tanítók ismeretterjesztő előadásai.** A népiszkolai tanítók ismeretterjesztő előadásairól új rendelet jelent meg, amely szerint azok a tanítók, akik ilyen előadásokat szándékosnak tartani, a kir. tanfelügyelőségtől bejelentést iverket tartoznak kérni s csak az ezen iverken bejelentett előadások fognak díjazásban részesülni. A bejelentések határideje okt. 15. A bejelentések a kir. tanfelügyelőséghez küldendők. Elkészett vagy nem a kir. tanfelügyelőségek útján betérjesztett bejelentések figyelembe nem vétetnek. Tekintettel az ismeretterjesztő előadások nagy fontosságára, nagyon kívánatos volna, ha minél több tanító tartana a tég folyamán (november 1-től március 15-ig) ilyen előadásokat.

— **Egy új népszanatórium.** Már elkezdődtek az Augusztus tüdőbeteg népszanatórium munkálatai a gyönyörű fekvésű, ózondús levegőjű debreceni Nagyerdőben s a jövő év nyarán az egészségnek és az új vára megnyitja kapuit a feleje tolongó szegénysorsú tüdőbetegeknek. A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület tulajdona ez a sanatórium, amely már második intézménye s érdemes, fáradságtalan tevékenységű humanitárius egyesületnek. Az Augusztus sanatórium építési alapja javára az egyesület halottak napján ismeretes jelszava, a poetikus „Csak egy virágzat!” jelszó alatt országos gyűjtést indít, amelyet támogatnak a közigazgatási és egyházi hatóságok is. Adakozzon tehát mindenki tehetsége szerint a nemes célra. A tetteik bejárónál jó szívvvel hullajtva mindenki a maga filléreit a gyűjtő-perselybe. Szerencsétlen, szegény, inaséges társadalunk legpusztítóbb réme a tüdővész, amely ellen nemes kitartással viseli az egyesület immár több mint egy évtizede irtó hadjáratát. A társadalom a maga javát szolgálja, ha az effajta egyesületi törekvést, amely szervezni tudja a védekezést és újabb és újabb alkotásaival szép és látható eredményeket tüntet fel, támogatja.

— **A mesterséges tej.** Kolozsvárról jelentik, hogy Rigler Gusztáv egyetemi tanár, a kolozsvári tudományegyetemi egészségügyi intézet vezetője, hosszabb idő óta folytat kísérleteket a tejnek mesterséges uton való előállítás érdekében. Kísérletei az utóbbi hetekben állítólag sikerre vezettek, mert a tej anyagának teljesen megfelelő vegyi preparátumot állított elő, mely

szerinte igen jól pótolja a természetes tejet. Ha kísérletei a megfelelő eredményre vezetnek, ez valószínűsíti a jövőben az emberiségére.

— **Kirándulás a magyar tengerpartra.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési egyesület turisztikai osztálya, amely a magyar tengerparton, a kies fekvésű Cirkvenicán gyönyörű iskolaszanatóriumot és üdülőházat tart fenn, — minden hónapban kirándulást rendez a magyar tengerpartra. A kirándulás Budapestről történik és 5 napig tart. A kirándulók megtekintik Fiumét, Abáziát, innét Velencébe rándulnak át, ahol két napot töltenek, miközben megtekintik a Lidót sőt Pádut is. A kirándulók Velencéből visszatérve Cirkvenicára mennek, ahol a D. M. K. E. iskolaszanatóriuma és üdülőháza igazgatóságának a vendégei. Az október havi kirándulás e hó 23-án történik. A kirándulás összes költsége 50 korona. A másik kirándulás Bosznia és Hercegovinán át Szerajevóba, Mostárába és Raguzába történik. A kirándulók innét Fiume, Abázia és Cirkvenicára mennek. E hó 19-én indul el ez a csoport Budapestről és 24-én Fiumében csatlakozik a velencei kirándulók csoportjához. A kirándulónak való részvételt a D. M. K. E. hivatalához (Budapest, István-ut 81.) kell mielőbb bejelenteni, ahol minden részletes felvilágosítás is nyújtatik. A velencei kirándulás minden hó 23-án történik Budapestről. Ugyancsak minden hónapban történik egy nagyobb kirándulás is, Novemberben Velencébe, Bécsbe. Decemberben, januárban és februárban: Kairóba, Pálmóba és Raguzába, márciusban Rómába és Nápolyba, áprilisban az olasz és francia Riveriára és Konstantinápolyba, májusban Párisba és Londonba, júniusban Madridba, júliusban Norvégiába, augusztusban Oroszországba, szeptemberben Konstantinápolyba, Bécsbe. A kirándulás költségeiben csupán a gyorsvonat, gyorshajó, az utazási költségek foglaltatnak. A vezetőség azonban gondoskodik olcsó helyeken egész olcsó elszállásolásról, míg elemezéssel a kirándulók maguk látják el magukat.

— **Gyilkos községi bíró.** Kismányán Zombor János községi bíró mindenki haragos, bosszualló embernek ismert. Ez már régóta elkéserítette a község lakosait, akik fogadkoztak, hogy Zombort semmi szín alatt sem választják meg többé. Legtöbbbet szenvedett a bíró kegyetlen bánásmódja miatt Kaszál József nevű szolgája. Úr és szolga a szomszédos községből tért haza kocsin újra összekapott. Zombor vad haraggal kapott fel egy botot és végigvágott a szolga fején. A szolga ájultan zuhant le a kocsirol, olyan szerencsétlenül, hogy gyárázkodást szenvedett és szörnyet halt. A gyilkos bíró a csendőrség letartóztatta.

— **Berukkoltak a bolgárok.** Bolgár kerteszeink közül azok, akik még katonai kötelezettség alatt állanak, e-hagyták Lévát. Behívó parancsot hozott nekik a posta Bulgáriából s ők sietve utaztak haza, hogy esetleg vissza se térjenek. Ime, a Balkánon készülő háború nyomai még hozzánk is elvezetnek.

— **Állami facsemeték kiosztása.** A földművelésügyi miniszter most bocsátotta ki a hirdétményét az állami facsemeték adományozása tárgyában, amelyeket kopár és vízmosások területék beerdősítésére, kisbirtokosok részére, ha a facsemeték beszerzése anyagi erejüket meghaladná, — ad a kormány. Akik állami facsemetékben akarnak részesülni, 1 koronás bélyeggel ellátott tölgyamóványukat december hó 1-ig terjesszék be a kir. erdőfelügyelőséghez.

— **Légmentes boroshordó.** Némely folyadéknál, különösen a bornál, igen lényeges, hogy a levegő kizárásával raktározhasuk el a hordókban. Ezt többféle, régi és ismert módokkal érjük el. A legújabb berendezést, egy fiúmei gépészmérnök találta fel. Ez a módszer különösen oly esetben igen praktikus, a mikor a hordóból időközönként elvezetünk folyadékot. A berendezés abban áll, hogy a hordóba, felső nyílásán keresztül egy feltújtható tömlőt tesszünk, a melyet

azután használat közben oly mértékben töltünk meg tetszés szerint folyadékkal vagy gázzal, a mily mértékben a hordóból bort veszünk. Ily módon levegő nem juthat a hordóba.

— **A gyorsvonatok III-ik osztálya.** Már többször írtunk erről az október 1-vel beköszöbölt magyar újdonságról, melyre vonatkozólag tájékozásul még a következőket jelerheltük: A f. évi október 1-vel életbelépett téli menetrend keretében a III. oszt. kocsiikkal közlekedő gyorsvonatok használatára nézve a folyó évi júli 1-től érvényes magyar vasúti személydíjszabás 20-ik §-hoz oly kiegészítő határozmány lép életbe, mely szerint gyorsvonatoknál, melyekkel III. oszt. kocsikkal közlekednek, helyhiány esetén a III. kocsiosztályban a II. kocsiosztályba való ideiglenes vagy végleges átszállás, illetve elhelyezés csak a III. és II. kocsiosztályu menetdíjak közötti különbözeteit pótlilleték nélkül való ráfizetése mellett igényelhető. A zsúfoltágra tehát már most számíthatunk, s mit bizony a vasutnál más alkalmal is, sőt mindenkor szem előtt kellene tartani.

— **Az iskolák a gyermekszanatóriumért.** A magyar gyermekvédelemnek országosan fontos ügyét szolgálja a gróf Zichy János vállás és közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt álló Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület, amely a Balatonalmádi-i Zsófia Gyermekszanatóriumban a szegény, szegény iskolaköteles kisedek ápolását anyai áldozatkészséggel végzi. De az első magyar gyermekszanatórium csak elenyésző kis töredékét képes az ápolásra szorulóknak befogadni, miért is gróf Zichy János közoktatásügyi Miniszter már rendelkezett az almádi intézet kellő kibővítése iránt s egy újabb pavillon felépítése a jövő szezonra eszközöltetni is fog, azonkívül a budai központi gyűjtő gyermekkorház mielőbbi megépítését is megkezdette Rózsadomb egy szép fekvésű nagytelkén. Ezen magasztos feladatok érdekében fordul most a gyermekszanatórium kormányzósága segítségért a nemzet mindig hű és önzetlen munkása hoz; a nemzet oktatóhoz. A vállás és közoktatásügyi miniszter ugyanis, minthogy a gyermekek egészségének felkarolása olyan feladat, amelynek megoldására sz államnak s a társadalomnak karöltve kell fáradoznia és minthogy a szegénysorsu beteg gyermekek felszámolásának ügye a tanulói fűség lelkületéhez is legközelebb áll, engedélyt adott arra, hogy a tanulói fűség a gyermekszanatórium érdekében gyűjtést eszközölhessen. Ezután is azzal a kérelemmel fordul a Gyermekszanatórium kormányzósága a közönséghez és főleg a tanulói fűséghez, hogy néhány fillérrel a második gyermekszanatórium létesítéséhez is hozzájáruljanak. A gyűjtött összeg feltűntetésére szolgáló iverket a tanintézetek tanárai és tanítóitól lehet átvenni és ugyancsak az iskolákhoz kell a begyűjtött összeget átszolgáltatni. Minden fillér, malyer a gyermekszanatóriumot szolgálja, örömet és áidást fog fakasztani, mert nincs a világon irgalmasság szebb és meghatóbb, mint amely a szegény beteg gyermekek ágya fölő hajlik! Felkérjük tehát a tanulói fűségeket, hogy a legmelegebb érdeklődéssel támogassák a Gyermekszanatórium vezetőknek törekvéseit, hogy a gyermekszanatóriumi gyűjtés minél jelentékenyebb legyen! hogy a magyar gyermekvédelem legujabb vára a Zsófia Központi Gyermekkorház is megépülhessen.

— **A tintafa.** Irdiában sajtáságos fajta fa van, a melynek az író nevet is lehetne adni, a neve tényleg tintafa. E fának legfeltűnőbb sajtásága az, hogy belseje tele van olyan folyadékkal, a mely igen hasonlatos a tintára. E fa nedvével éppen úgy lehet írni, mint a tintával. A tintafáról levágot egy ág teljes kényeclemmel használható az írásra, mert nemcsak a formája tollszár, de még tolltoll is a belőle szívárgó nedv miatt. Bizonyos idő múltán természetesen a levágot ágban elszárad a nedv, ám vízbe mártás után rövid időre az ág nedve ismét folyékony lesz. Ekkor azonban az írás színe már nem sötétfekete, hanem világosszürke. Később az ágdarab teljesen elyessíti az íróképeségét és az ember kény-

telen egy másik tolltollat mészteni a fáról. E rendszeret a valóságos tolltoll fölött megvan az az előnye, hogy a kicserélés rendkívül ocsó. A fekete nedvek, a mely az előfában egyébként soha nem szárad ki, kémiai összetételében semmi közös tulajdonsága nincs a tintával.

— **Szobanövények ápolása.** A legtöbb cserépuvény, mely természetesen télen virágzik, nagyon eltikkad a tulszáraz és meleg szobalevegőben. Télen virágzó ibolyák, hangafűvek, chrysanthemumok stb. meleg szobában 2-3 nap alatt elfonnyadnak, ellenben egy hűvösebb melékszoba ablakában hetekig tovább virágznak. Ugyanez áll a hegyi erdőkben nyhe télen december és január hóban virító hunyorfélékről; cseréphe rakva meleg száraz szobában tönkret mennek, ellenben szellős helyen hálás virágoknak bizonyulnak. Chrysanthemumok elvirágzás után elszáradnak, de a gyökértörzs életképes marad. Az utóbbi években az elvirított chrysanthemumokat a komposzt-rakásra dobták, de kitűnt, hogy szellős pinczében elhelyezve télen át a tavasszal kinttetve újból virágzanak. Ilyen áttelelt növények a második évben teljes virágu diszpéndányokká alakíthatók.

Vegyen Ön Polot, ez a legjobb folyékony fém tisztító, készíti a Fritz Schulz jun. Gesellschaft m. b. H. Aussig. Ez a kitűnő készítmény hasonló gyártmányokkal szemben előnyben részesítendő. Minden bérny piszkos fém, Polo-val tisztítva nyomban fényes és tiszta lesz, különösen alkalmas vésett és közzürtült tárgyak részére. A vele elérhető fény kiváló és tartós. Használjunk tehát csak Polot, mely üveg és bádog palackokban, utóbbi csöpegető szerkezettel ellátva kapható és utasítunk vissza minden értéktelen utaztatot.

Szerkesztői üzenet.

Diabóla. A nagy közönséget ez nem érdekli. Lehet egy szebbe társaságban felolvasni, hol esetleg mulathatnak is a tréfás paródián, de lapban közlése annak minden érdekessége elvész. V. F. Körműbánya. Megkaptuk. Köszönet. K. I. Valkháza. Jónni fog.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1912. évi okt. hó 7-től 1912. évi okt. hó 13-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Balog Mátys Szokfcs Mária	fű leány	Zoltán Imre Mária
Szabó Dávid Dokupil Paulina	fű leány	József Márton Lajos
Vanóni Antal Moti Mária	fű leány	Sándor István
Váci Erzsébet	fű leány	Róza Ferenc
Gáspár András Miklósi Mária	fű leány	
Balog Béla Hajdu Katalin	fű leány	
Kabát Mária	fű leány	

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Balog Róza	5 nap.	göresök megégés
Sinka Ilona	4 éves	vese gyulladás
Bozsenyik Julia	3 éves	

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.
 Buza m.-mészánként 20 kor. 40 fill.—
 20 kor. 60 Kétszeres 17 kor. — fill. 18 kor. — fill. — Rozs 18 kor. 40 fill. 18 kor. 60 fill. Arpa 18 kor. — fill. 18 kor. 80 fill. Zab 22 kor. — fill. 23 kor. — fill. Kukorica 21 kor. 40 fill. 22 kor. — fill. — Lencse 30 kor. 60 fill. 31 kor. — fill. — Bab 26 kor. 60 fill. 26 kor. 80 fill. — Köles 13 kor. — fill. 14 kor. — fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetitől arankamentes 175—180 Vörös lóhere, kis arankás 165—175 Vörös óhere, nagy arankás 150—160 Luczerna természetitől arankamentes 130—138 Luczerna, világos szemű arankás 115—120

Nyilttér.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Vidéki gyógyszerárakban kerjük Moll készítményeit.

MOLL-FÉLE SOS-BORSZESZ

Fájdalom csillapító, bedörzsölés, to és erőltető, elismert, régi jóhírnevű házi szer szagattás és hűléshűtő szármasz mindenemű betegségek ellen.

Eredeti üveg ára 2 kor. Kapható minden gyógyszerárakban és drogeriában.

Főszétküldési hely MOLL A. gyógyszerész Cs. kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuachbuen 9.

Tanuló felvétetik azonnal

Steiner Sándor

órás- és ékszerésznel, Léván.

Kukorica-száritó

— eladó —

1 méter széles 4 méter magas és 10 méter hosszú.

Bövebbet: Ladányi utca 7.

Harisnyakötést

és mindennemű

kötő-gépmunkát

elvállal

NYITRAI NÁNDORNÉ

Léva, Laszlo-utca 13.

"AZ OLLA" szakorvosok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve van.

"AZ OLLA" 200 orvos által legmegbízhatóbbnak van ajánlva kapható az ország minden gyógyszerárakban és jobb drogeriákba.

"AZ OLLA" GUMMI

Különlegesség. A tudomány mai állása szerint bebizonyított legjobb létező Gummi óvszer.

Két évi jótállás. Ára utakonként 4.-, 6.-, 8.- és 10. korona

Követelje azonban hogy a szállítója önmek csak OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű silány utaztatot mint "ép oly jót" felidcsérni. Az elárúitó helyek kintatásáért. Árjegyzéket és eredeti propaganda reklámat ingyen küld az "OLLA" gummigyár Wien. H/437 Fraterstrasse 57 Kapható Léván: KNAPP I. drogeriájában s PICK EDE illatszerész-üzletében.

Tisztítsd csak Globus

Tisztító kivonattal

a világ legjobb fém tisztítószeré

8645—1912 tkvi szám,

Árverési hirdetés.

A lévai kir. járásbíróseg mint tkvi hatóság köz-
hírré teszi, hogy özv. Akucs Lajosné szül. Kemény
Agnes végrehajtatónak Kristóf Mihályné szül. Vadász
Peterke Eszter végrehajtatást szenvedő elleni végrehaj-
tatási ügyében benyújtott árverési kérvénye folytán a
nevezett végrehajtható javára 70 korona költségtöke
9 korona 35 fillér végrehajtatási az ezuttal 14 korona
30 fillérben megállapított árverés kereti valamint a
még felmerülő további költségeknek kielégítése vé-
gett az 1881 évi LX t. cz 144 § és a Vhn alapján
a végrehajtatást szenvedő Kristóf Mihályné Vadász
Peterke Eszternek a lévai kir. járásbíróseg területén
Marosfalva község határában fekvő és a marosfalvai
91 sz. jvkben A 11 sor 1 hrsz l. ö. i. számú ház s
kerében és 2 sor 2 hrsz kerében 1—2 részére 1000
korona kikiáltási árban az árverést elrendelte még
pedig a Vhn 26 § alapján skknt hogy ezen határ-
uspon a fenti ingatlanok a megállapított kikiáltási ár
kétharmadánál alacsonyabb áron eladottai nem fognak.

Ezen nyilvános bírói árverés 1912. évi november
8 napján délelőtti 9 órakor Marosfalva község házá-
nál lesz megtartva.

Az árverelmi szándékozók tartoznak az ingatlan
kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881
évi LX t. cz 42 §-ában jelzett árfolyammal számított
és az 1881 évi 3633 számú I. M. R 8 §-ában kijelölt
ovadásképes értékpapírban kikiáltást közehez letenni
vagy az 1881 évi LX t. cz 170 §-a értelmében a
bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezé-
séről kiállított szabályszerű elismervény: átszolgáltatni
mely kötelezettség alól csak a Vhn 21 §-ában megne-
vezettek vannak fementve.

A kikiáltási árnál magasabb ígélet esetén a Vhn
25 §-ának megfelelően és az ott jelzett jogkövetkezmé-
nyek terhe alatt kiegészítendő.

Kelt Léván a kir. járásbírósegnál 1912 évi
augusztus hó 18 napján Pogány s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelelül

Dodek

kir. tkvvezető.

625—1912. végr. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz.
§-értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lévai
kir. járásbírósegnek 1912. 314—11 számú végzése kö-
vetkeztében Dr. Székely Imre bpesti ügyvéd által képvis-
elt. Fröhlich és Teuk cég javára 138 K 29 f. s jár. ere-
jeig 1912 évi aug. hó 11-én foganasított kielégítés vég-
rehajtatás útján lefoglalt és 650 korra becsült következő
ingóságok, u. m. két ló és egy szekér nyilvános árverésen
eladottak.

Mely árverésnek a lévai kir. járásbíróseg 1912-ik
évi v 314—12 számú végzése folytán 138 kor. 29 fill.
tökekövetelés, ennek 1912 évi április hó 1 napjától járó
6 % kamata, és eddig összesen felmerülő bíróság már
megállapított költségek erejéig, Léván leendő megtartá-
sára 1912 évi október hó 17-ik napjának déli előtti 9
órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándéko-
zók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az
erőltet. ingóságok az 1881. évi LX t. cz. 197. és 108.
§ ai értelmében készpénzűzetés mellett, a legutóbbi ígé-
rőnek, számság esetén becsáron alul is el fognak
adattai.

Amennyibe az elárverezendő ingóságokat mások
is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot
nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz 120
§ értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Léván, 1912 évi okt. hó 3. napján.

Karácsonyi Pál

kir. bir. végrehajtó.

Női szabó terem

Léván Simor utca 6. számú házban.

Fővárosi gyakorlattal bíró és
modern igényeknek megfelelő női
szabó divattermet nyitottam.

A n. é. közönség szives párt-
fogását ismét kérve

kész szolgálattal

Singer Miksáné

szül. Meisel Fanny.

Thomassalakot

őszi és tavaszi szállításra kilópercen-
tenként 38 fillérért bérmentve
bármely állomásra, ugyszintén super-
fosfát, kálisó, kainit és egyéb
műtrágya féleket a legjutányo-
sabbban ajánl

Berceller Márton Ipolyság,

(Ingyen vegyelemezés.)

Faeladási hirdetések.

Az alább közölt árverések szóbeliek, zárt írásbeli
ajánlatokkal egybekötve. Az írásbeli ajánlatok az árve-
rés feltételek értelmében az árverés alapján az árverés
megnyitása előtt az árverési bizottság elnökének kezébe
nyújtandók be. Árverési feltételek a beszercebányi m.
k. állami erdőhivatalnál, a zsarnoczakohói m. kir. járási
erdőgondnokságnál, és az alább közölt czimeknél meg-
tekinthetők. Kikiáltási áron aluli és utóajánlatok el nem
fogadtatnak. Az árverések Barsvármegye alább közölt
községeiben tartatnak meg.

I.

A kunosvágási r. kath. plébános Körmöcbányán az ottani róm. kath. legény-
egyesület helyiségében 1912. évi október hó 31-én délelőtti 9 órakor eladja a tulajdo-
nát képező erdőben 16 mellet termelt és lekérgezett következő fenyőhaszon és tűzifát.

I. tétel. B. ü. oszt. 1. sz. osztag 6:35 k. hold és 2 sz. osztag 0:87 kat. hold terü-
letén található 183 drb. 201:96 m²-re becsült jegenye és lücfenyő haszonfát. Kikiáltási ár
2128 kor. Bánatpénz 212 kor.

II. tétel. A. ü. oszt. 1. számú osztagában 1:80 kat. hold területen található 11 drb.
6:26 m² jegenyefenyő haszon és 2 ürméter tűzifa kikiáltási ár 55 korona. Bánatpénz 5 kor.

Janecsek Károly r. kath. plébános.

II.

A jánosréti róm. kath. plébános, Körmöcbányán az ottani róm. kath. legény-
egyesület helyiségében 1912. évi október hó 31-én délelőtti 10 órakor eladja a
a tulajdonát képező erdőben; A üzemosztály 5 sz. osztagának 3:6 K hold, 6 számú osz-
tagának 6:57 kat. hold területén termelt és lekérgezett 194 drb. 175:77 m²-re becsült jege-
nyefenyő haszonfát.

Kikiáltási ár 1650 korona. Bánatpénz 165 korona.

Dvihally Béla, róm. kath. plébános.

III.

Kékellő község volt úrbéresei Körmöcbányán az ottani róm. kath. legényegyesü-
let helyiségében 1912. évi október hó 31-én délelőtti 10 órakor eladják a tulajdonukat
képező erdőben; A üo. 5 számú osztagának 14:2 kat. holdon 8 számú osztagának 24:06
kat. hold és 10 sz. osztagának 56:7 kat. hold területén 16 mellet termelt és lekérgezett
15:4 drb. 169:58 m²-re becsült jegenye és lücfenyő haszonfát. Kikiáltási ár 1845 korona,
Bánatpénz 185 korona.

Kirschner Ferenc, úrbéres elnök.

IV.

Felsőtöti község volt úrbéresei Körmöcbányán, az ottani róm. kath. legényegye-
sület helyiségében 1912. évi október hó 31-én délelőtti 1/2 11 órakor eladják a tulajdo-
nukat képező erdőben; A üzemosztály 1 számú osztagának 3:83 K hold és 4 számú osz-
tagának 33:92 kat. hold területén 16 mellet termelt és lekérgezett 687 drb. 290:53 m²-re
becsült jegenye fenyő haszonfát. Kikiáltási ár 2312 korona. Bánatpénz 232 korona.

Hikl József, úrbéres elnök.

V.

Jánosrét község volt úrbéresei Körmöcbányán, az ottani róm. kath. legényegye-
sület helyiségeiben 1912. évi október hó 31-én délelőtti 11 órakor eladják a tulajdonu-
kat képező erdőben; A üzemosztály 1 számú osztagában 8:26 kat. holdon 16 mellet
termelt lekérgezett 2916 drb. 2045:57 m²-re becsült jegenyefenyő haszonfát. Kikiáltási ár
18636 korona. Bánatpénz 1863 korona.

Krepes József, úrbéres elnök.

VI.

Teplafő község v. úrbéresei Geletneken az ottani szövetkezet helyiségében 1912.
évi október hó 28-án délután 2 órakor eladják a tulajdonukat képező erdőben; A üo.
14, 15, 16. sz. osztagában 19:49 K. holdon 16 mellet termelt lekérgezett 85 drb. 120:9
m²-re becsült jegenyefenyő haszonfát. Kikiáltási ár 1287 korona. Bánatpénz 128 korona.

Ivanics András, úrbéres elnök.

VII.

A pálosnagymezői róm. kath. templom Pálosnagymező községben a község
házában 1912. évi november hó 8-án délelőtti 10 órakor eladja a tulajdonát képező
erdőben a 3, 4 és 6 sz. osztagokban 27:39 kat. holdon 16 mellet termelt lekérgezett 201
drb. 221:18 m²-re becsült jegenyefenyő haszonfát és 10:59 m²-re becsült jegenyefenyő tűzifát.
Kikiáltási ár 2070 korona. Bánatpénz 207 korona.

Schifferdeker Ferenc, r. kath. plébános.

VIII.

Pálosnagymező község a község házában 1912. évi november hó 8-án dé-
lelőtti 10 órakor eladja a tulajdonát képező erdőben; A üo. 13, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23,
24, 25, 26, 27, 33, 36 és C üzemoszt. 352 osztagban 259:48 kat. holdon 16 mellet termelt
lekérgezett 3267 drb. 3080:95 m²-re becsült jegenyefenyő haszonfát és 162:15 m²-re becsült
jegenyefenyő tűzifát. Kikiáltási ár 28090 korona. Bánatpénz 2809 korona.

Az összes eladás alá kerülő faanyag „J. E.” jelű bélyegzővel van megjelölve.

Zsarnoczakohó, 1912. évi október hó 8-án.

M. kir. járási erdőgondnokság.

Köhögés

rekedtség, katarat és elnyalkodás, görcs és hörghurut ellen ne vásároljon mást, mint a finomizű

Kaiser-féle **Mell Caramellet** a „Három fenyő“-vel

6050 drb. orvosok és megáncosoktól származó bizonyítvány igazolja a biztos eredményt. Csomagokban 20 és 40 fill. Dobozban 60 fillér. Kapható: Dezséri Bolemann gyógyszerárában és Knapp Ignác drogeriájában
L é v á n.

Kiadó üzlet és lakás.

Kálnai-utca 23 számú házban **1 üzlet-helyiség** hozzávaló lakással és pincével és Ozman-téren szintén **1 üzlet** és lakás pincével és ugyancsak ott **1 lakás** (2 szoba, konyha s pince) is kiadó. Bővebbet **Monaco Mosenal**, Léva

Modern ház

a Mangorló utcában (17), 4 szoba konyha, fürdő szoba, kamra, pincze, üvegezett folyosó melléképületben cselédszoba és mosó konyha, parkirozott udvar, gazdasági udvar kis zöldséges-kert, kút az udvaron, folyó év november hó 1-től bérbeadó, esetleg eladó. Feltételek **TOKODY IMRE** vendég'ösnél tudhatók meg.

Kapható: **KNAPP** drogeriában **LÉVA**.

Szállítás és fuvarozás

valamint **költözködések**et legfigyelmesebben és jutányos árban elvállal

Spitz Armin szállító

Léva, Szepesi u. 22.

A borfogyasztó közönség figyelmébe.

Ajánlom kitünő minőségű boraimat **házhoz szállítva.**

Börzsönyi zöld, fehér literenként 100 fill
Balatonmelléki " " 120 " "
Neszemlyi Ó vörös " " 140 " "

Helyben 5 liternyi rendelést házhoz szállítom. Telefonon is megrendelhető.

Mély tisztelettel

Fertikó József

városi fogadó.

Kiadó lakás.

3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó.
Léva, László-utca 13.

Iskolázott leány

ki a négy polgári iskolai jó bizonyítvánnyal rendelkezik, állást keres. Cím e lap kiadóhivatalában.

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy
— — **évek óta fennálló** — —

üveg és porcellán üzletemet

a **Városháza épületébe**
(volt **LANG-féle** kávéház helyiségébe)

helyeztem át.

A n. é. közönség további szives pártfogását kéri

Kiváló tisztelettel — — — — —

V á m o s M ó r

üveg-, porcellán- és játékaru kereskedő **Léva** n.

A Lévai kereskedelmi bank r. t.

elfogad takarékbetéteket

5% netto kamatozás

mellett, régi betevőinek ezen kamatot f. évi október 1-től

— — téríti meg. — —

A Budapesti Asztalos

Ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK és hitelszövetkezet

az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, 12 éve fenáll felhívja a n. é. butorvásárló közönség figyelmét a **VIII., József körut 28.** (Békkocsis-u. sarok), valamint **IV., ker Ferenciek tere 1. sz.** (Királyi bérpalota) újonnan átalakított helyiségeiben rendezett

lakásberendezési kiállítás

megtekintésére, raktárunk mely a legnagyobb az országban, a Jegyszerűbbtől, a legnagyobb kivitelű, művészek által tervezett és szakbizottság által felülvizsgált butorokból áll.

Teljes lakásberendezéseket művészi tervek szerint készítünk,

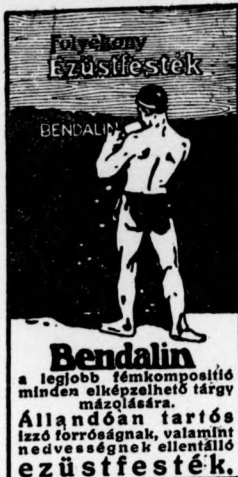
minden darab jótállás mellett adatik el.

Őszi ültetésre

gyümölcsfa ojtványok, rózsafák, diszcsorjék és diszsorjék a legnemesebb fajokban kiváló szép és erőteljes példányokban kaphatók

Ő Fensége József Főherceg ur kistapolosányi (Barsvármegye) kertészetében.

Ugyanitt kitünő gyümölcs is kapható.

Folyékony ezüstfesték.
Bendalin
a legjobb fémkompozitív minden elképzelt tárgy mázolására.
Allandóan tartós izzó forrásnak, valamint nedvességnek ellentálló ezüstfesték.

Semmi sem pótolhatja!

BENDALIN

legjobb folyékony kályhaezüst festéket.

Nem pattan le vörösre izott kályháról sem, hanem kihülésük után ismét szép ezüsthényű marad.

Nem robban. Használatban rendkívül kiadós.

Kapható:

Stern Józsefnél, Léván.

Egyedüli gyárosok: **Georg Benda, Lutz-Werke**
bronzfestekgyár, WIEN, Traismauer, N.Oe. Prag.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefü czukorkánál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden darabján rajta van a **RÉTHY** név.

1 doboz ára 60 fillér. Nagy doboz 1 kor. Mindenütt kapható.

Csak Réthyfélet fogadjunk el.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

LÉVÁN.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiallítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Világhírű „RAPID“ lánczos kutak. „Alfa Separator“ tej és vajgazdasági gépek. — Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban. — Hofherr és Schrantz-féle gőzcséplő készletek, Ganz-féle motorok minden nagyságban, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Legjobb bevásárlási forrás!

KERN TESTVÉREK

fűszer, gyarmataru és vasnagyszerkedése

ALAPITTATOTT 1881.

L É V Á N.

ALAPITTATOTT 1881.

Mindenemű fűszer- és csemegeárak.

Naponta friss felvágott és prágai sódar.

Elismert legjobb minőségű kávék.

Valódi orosz teák és angol rumok.

Teasütemény, csemegebor, likőr, cognac, déligyümölcs, dessert, cukorka s mindennemű csemegek a legjutányosabb árakon. — — —

Magyar gyártmányu folyton égő kályhák, fa- és széntartók, kályhaellenzők, szesz-, szén és villamos vasalók, gyorsforralók, kávé- és teafőzők, húsvágógépek, konyhamérlegek, valamint

VARRÓGÉPEK stb. állandó nagy raktára.

Gyári raktárt tartunk a legalkalmasabb

tiszta aluminium és valódi nikkell főzőedényekből, modern háztartási és konyhafelszerelési cikkekől.